

Reakcje Polaków na wynik brytyjskiego referendum

Przedruk i rozpowszechnianie tej publikacji **w całości** dozwolone wyłącznie za zgodą CBOS. Wykorzystanie **fragmentów oraz danych empirycznych** wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

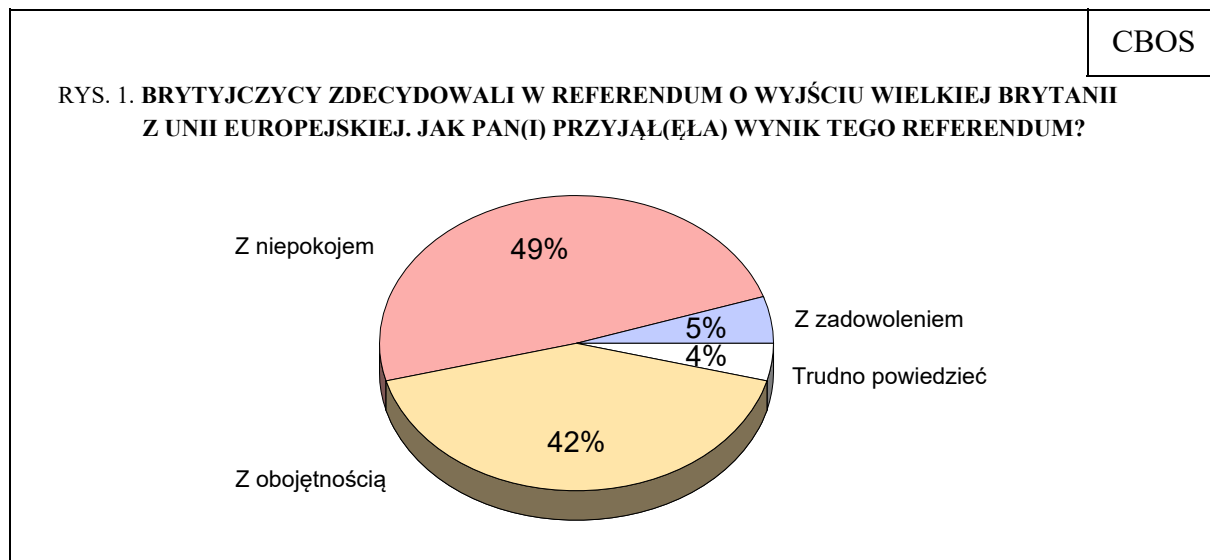

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W czerwcowym referendum Brytyjczycy opowiedzieli się za opuszczeniem przez Wielką Brytanię Unii Europejskiej. Decyzja ta wywołała wiele obaw, tym większych, że wyjście z Unii Europejskiej będzie wydarzeniem bez precedensu.

OPINIE O BREXICIE

Niepokój związany z przewidywanym Brexitem podziela także duża część Polaków¹ (49%). Pozostali przyjmują decyzję Brytyjczyków bez większych emocji (42%). Tylko nieliczni (5%) wyrażają zadowolenie z wyniku głosowania.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (314) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganą komputerowo (CAPI) w dniach 30 czerwca – 7 lipca 2016 roku na liczącej 983 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

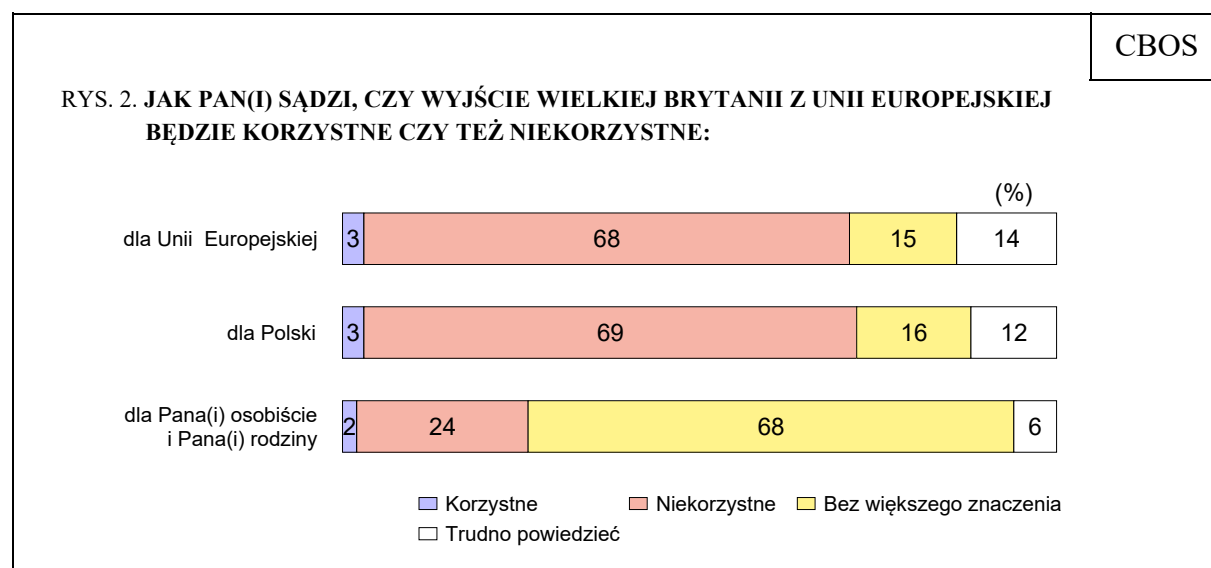
Brexit najczęściej budzi obawy osób najlepiej wykształconych (61% badanych z wyższym wykształceniem) i sytuowanych (63% ankietowanych o miesięcznych dochodach *per capita* 2000 zł i więcej), kadry kierowniczej i specjalistów (69%), pracowników administracyjno-biurowych (61%). Stosunkowo dużo zadowolonych z decyzji Brytyjczyków jest natomiast wśród ludzi młodych – do 24 roku życia (13%) oraz uczniów i studentów (14%), choć także wśród nich tego rodzaju reakcje nie są częste.

Niepokój w związku z decyzją Brytyjczyków częściej deklarują badani określający swoje poglądy polityczne jako lewicowe (66%) niż identyfikujący się z prawicą (51%). W elektoratach zaniepokojenie wyrażają przede wszystkim sympatycy Nowoczesnej i PO, ale także przeważająca część zwolenników PiS i Kukiz'15.

Tabela 1

Potencjalnie elektoraty	Brytyjczycy zdecydowali w referendum o wyjściu Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej. Jak Pan(i) przyjął(ęła) wynik tego referendum?			
	Z zadowoleniem	Z niepokojem	Z obojętnością	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Kukiz'15	8	53	38	1
PiS (wraz z SP i PR)	7	50	40	3
Nowoczesna	4	66	28	2
PO	0	65	35	0

Zdaniem większości badanych wyjście Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej będzie miało niekorzystne skutki dla Polski (69%) i dla całej Unii (68%). Niemal co czwarty ankietowany (24%) obawia negatywnych następstw Brexitu dla siebie i swojej rodziny.

Przekonanie, że opuszczenie Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię będzie miało niekorzystne skutki dla Polski i dla całej Unii Europejskiej przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Opinię tę podziela także większość potencjalnych wyborców ugrupowań politycznych cieszących się obecnie największym poparciem społecznym.

O negatywnych następstwach Brexitu dla siebie i swoich rodzin stosunkowo najczęściej są przekonani: kadra kierownicza i specjaliści (36%), średni personel, technicy (35%), a także uczniowie i studenci (35%). Nieco częściej niż przeciętnie niekorzystnych skutków opuszczenia UE przez Wielką Brytanię spodziewają się mieszkańcy regionu wschodniego, obejmującego województwa: podlaskie, lubelskie, podkarpackie i świętokrzyskie (31%).

STOSUNEK DO CZŁONKOSTWA W POLSKI W UE

Poparcie społeczne dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej pozostaje wysokie. Do jego zwolenników zalicza się obecnie 84% dorosłych Polaków, a tylko 11% stanowią przeciwnicy przynależności naszego kraju do UE.

Tabela 2

Stosunek do członkostwa Polski w UE	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2013	2014								2015				2016				
	XI	I	II	III	IV	V	VI	IX	X	IV	IX	X	XI	II	IV	V	VI	VII
w procentach																		
Zwolennicy	81	83	82	89	86	82	84	85	84	84	81	86	84	81	85	83	83	84
Przeciwnicy	12	11	12	7	9	12	10	10	11	10	13	10	10	10	9	9	9	11
Niezdecydowani	7	6	6	4	4	6	6	5	5	6	6	4	6	9	6	8	8	5

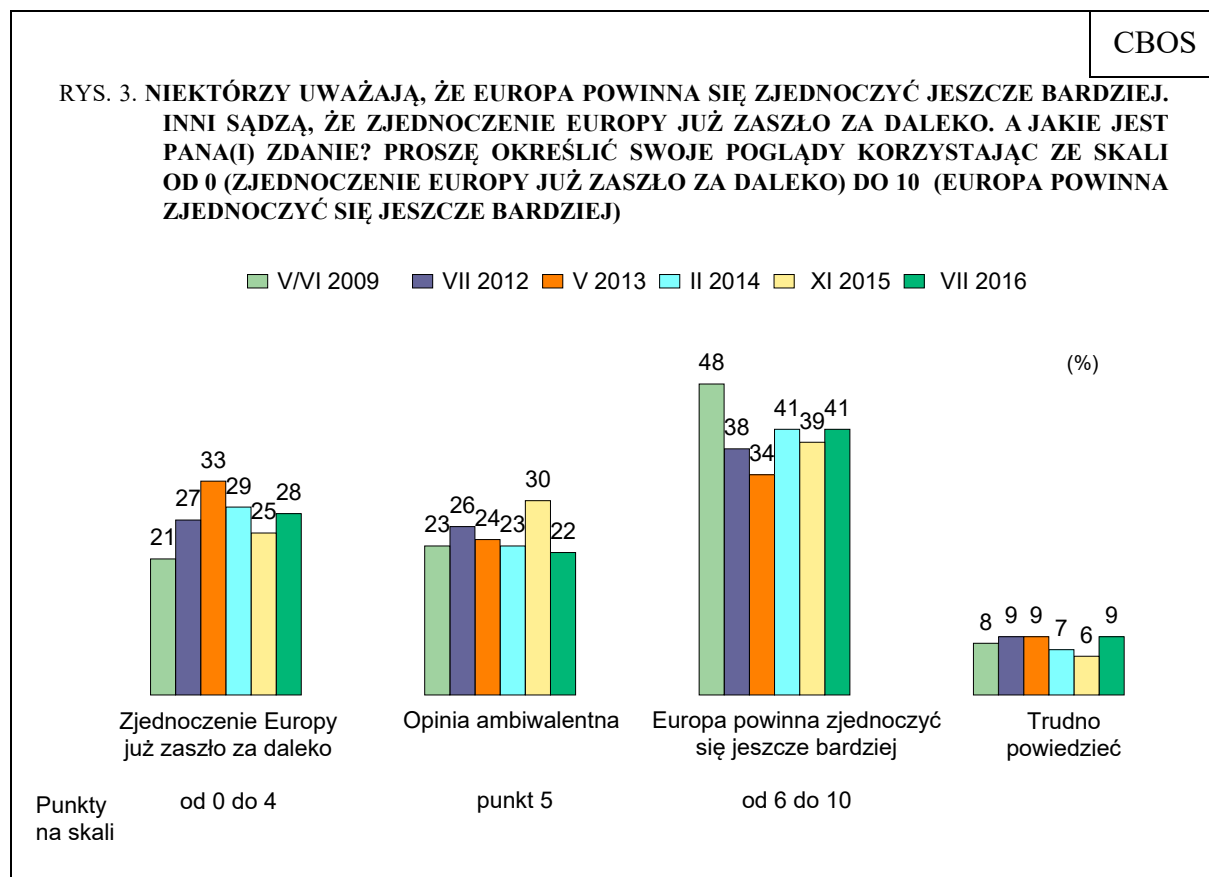
Zwolennicy członkostwa Polski w UE zdecydowanie dominują we wszystkich grupach społeczno-demograficznych oraz w elektoratach ugrupowań cieszących się obecnie największym poparciem społecznym. Najbardziej jednoznacznie prounijni są wyborcy PO i Nowoczesnej Ryszarda Petru.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Stosunek do członkostwa Polski w UE		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdecydowani
	w procentach		
PO	97	1	2
Nowoczesna Ryszarda Petru	96	4	0
Kukiz'15	88	9	3
PiS	82	13	5

Brexit wywołuje pytania o przyszłość Unii Europejskiej i przyszłość europejskiej integracji. Już od kilku lat powraca kwestia, czy receptą na kolejne kryzysy w UE jest więcej czy też mniej integracji. Czy są one sygnałem, że integracja zaszła za daleko, czy też przeciwnie – pokazują potrzebę dalszego uwspólnotowienia polityk unijnych.

W Polsce jeszcze pod koniec ubiegłej dekady zwolennicy pogłębiania integracji ponad dwukrotnie przeważali nad sceptykami. Kryzys w strefie euro spowodował jednak pewne zwątpienie w projekt dalszego rozwoju integracji europejskiej – do roku 2013 przybywało w Polsce głosów, że zjednoczenie Europy zaszło już za daleko. W 2014 roku za sprawą wydarzeń na Ukrainie i wzrostu poczucia zagrożenia dla bezpieczeństwa międzynarodowego ten trend się odwrócił – idea dalszego zacieśniania integracji europejskiej ponownie zyskała na atrakcyjności. Od tego czasu opinie Polaków nie zmieniły się zasadniczo. Obecnie nieco ponad dwie piąte badanych (41%) uważa, że Europa powinna się zjednoczyć jeszcze bardziej, a więcej niż co czwarty (28%) sądzi, że integracja zaszła już za daleko.

Wyrażaniu poparcia dla rozwoju integracji europejskiej sprzyjają wyższe dochody *per capita* w gospodarstwie domowym. I tak za zacieśnianiem integracji opowiada się 28% badanych o miesięcznych dochodach przypadających na członka gospodarstwa domowego poniżej 650 zł i 51% dysponujących miesięcznie co najmniej 2000 zł *per capita*. Ogólnie rzecz biorąc, aprobacie pogłębiania integracji sprzyja także starszy wiek. Osoby mające 65 lat i więcej ponad dwukrotnie częściej są za dalszym jednoczeniem się Europy (45%) niż sądzą, że proces integracji zaszedł za daleko (21%). Wśród najmłodszych respondentów odsetki zwolenników (39%) i przeciwników rozwoju integracji (33%) są zdecydowanie bardziej zbliżone.

Poparcie dla pogłębiania integracji europejskiej jest tym silniejsze, im słabsza religijność. Za dalszym jednoczeniem się Europy opowiada się 24% badanych kilka razy w tygodniu uczestniczących w praktykach religijnych i ponad połowa w ogóle niepraktykujących (51%). Nieco mniejsze znaczenie niż religijność mają poglądy polityczne badanych, choć widać, że większymi zwolennikami rozwoju integracji są osoby deklarujące lewicowe lub centrowe poglądy polityczne (46%) niż identyfikujący się z prawicą (39%). Biorąc pod uwagę stosunek do pogłębiania integracji europejskiej, elektoraty można podzielić na dwie grupy: wyborców PO i Nowoczesnej popierających proces dalszego jednoczenia się Europy i wyborców PiS oraz ruchu Kukiz'15, którzy mają ambiwalentne uczucia dotyczące rozwoju europejskiej integracji.

Tabela 4

Elektoraty*	Niektórzy uważają, że Europa powinna się zjednoczyć jeszcze bardziej. Inni sądzą, że zjednoczenie Europy już zaszło za daleko. A jakie jest Pana(i) zdanie? Proszę określić swoje poglądy korzystając ze skali od 0 (Zjednoczenie Europy już zaszło za daleko) do 10 (Europa powinna zjednoczyć się jeszcze bardziej)			
	Zjednoczenie Europy już zaszło za daleko	Opinia ambiwalentna	Europa powinna zjednoczyć się jeszcze bardziej	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Kukiz'15	37	27	34	2
PiS (wraz z SP i PR)	37	22	35	6
PO	16	18	60	6
Nowoczesna	10	26	62	2

Polacy ulegli ogólnemu nastrojowi niepokoju po ogłoszeniu wyniku referendum, w którym Brytyjczycy opowiedzieli się za wyjściem ich kraju z Unii Europejskiej. Większość przewiduje, że Brexit będzie miał niekorzystne następstwa zarówno dla Polski, jak i dla całej Unii Europejskiej. Co czwarty spodziewa się, że negatywne skutki Brexitu dotkną osobiście jego lub jego rodzinę.

Decyzja Brytyjczyków nie wpłynęła natomiast w istotny sposób na nastawienie Polaków do członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej ani na stosunek do rozwoju europejskiej integracji.

Opracowała

Beata ROGUSKA